

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Misweg 23 (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019I183
September 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	10
2	Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

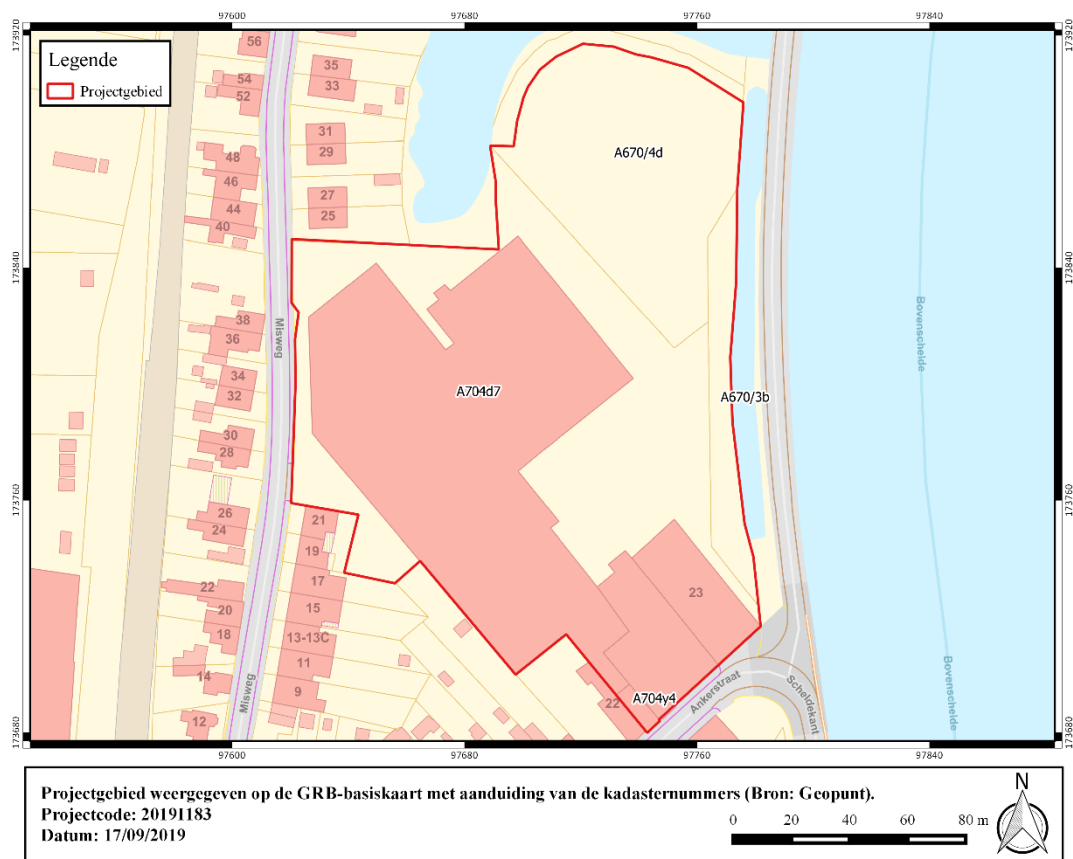

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Scheldezicht bvba Scheldekant 9 9700 Oudenaarde	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert BVBA Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Oudenaarde
	Deelgemeente	Eine
	Postcode	9700
	Adres	Misweg 23 9700 Eine
	Toponiem	Misweg 23
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 97530 Y _{min} = 173677 X _{max} = 97883 Y _{max} = 173921
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oudenaarde, Afdeling 2 (Eine), Sectie A, nr's: 704d7, 670/4d, 670/3b, 704y4 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de sloop van de aanwezige bebouwing en het bouwrijp maken van een terrein aan de Misweg 23 te Eine, deelgemeente van Oudenaarde. Het onderzoeksgebied is ca. 2,53 ha groot, de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 1,8 ha. Op het noordelijk, braakliggend gedeelte zijn geen ingrepen voorzien.

Eine is gelegen op de linkeroever van de Schelde. Het onderzoeksgebied zelf bevindt ter hoogte van een gedempte buitenbocht in de rivier. Dit is duidelijk zichtbaar op het DHMV. Tijdens de jaren '70 werd de Schelde er rechtgetrokken. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied dan ook een profielopbouw weer van fluviatiele afzettingen van het Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. Vermoedelijk ontbreken de laat-Pleistocene eolische afzettingen. De bodemkaart geeft bebouwing weer in de oostelijke helft van het onderzoeksgebied, het overige deel wordt gekarteerd als 'sterk vergraven grond', hetgeen niet hoeft te verbazen. Op het terrein is een boring aangegeven door DOV. Hierbij wordt gewag gemaakt van 6m 'aangebrachte grond'. Beide gegevens wijzen aldus op een sterk vergraven, opgevuld terrein¹.

De cartografische bronnen wijzen op een ruraal en open karakter van de omgeving. De historische kern van Eine bevindt zich ten westen van het onderzoeksgebied, op de rand van het alluvium van de Schelde. Op de Ferrariskaart is binnen de grenzen van het onderzoeksgebied te zien hoe het terrein doorsneden wordt door de Schelde. Wat onmiddellijk opvalt is de scherpe grens tussen het hoger gelegen akkergebied en het lager gelegen moergebied in het oosten. Deze steilrand is nog steeds duidelijk zichtbaar op het hoogtemodel. De bebouwing concentreert zich op de hogere en drogere terreinen ten westen van het onderzoeksgebied, hoewel op de Kabinetskaart net ten zuidoosten van het terrein een kleine structuur is afgebeeld. In deze situatie is pas verandering merkbaar op de topografische kaart van 1884 waarbij duidelijk te zien is hoe de Schelde is gekanaliseerd en de meander binnen de grenzen van het onderzoeksgebied is afgesloten. Op de topografische kaart van 1910 is in het westelijke deel van het onderzoeksgebied bebouwing afgebeeld. De meander is nog steeds afgebeeld. Op de orthofotosequentie is te zien hoe de resterende meander is gedempt. Tegen de zuidwestelijke grens van het onderzoeksgebied is reeds een groot gebouw aanwezig. Deze bebouwing en verharding is op het luchtbeeld van de jaren '80 gevoelig uitgebreid. Het noordelijke terreindeel blijft in gebruik als groenzone.

Op het onderzoeksgebied zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving van Eine zijn echter een groot aantal archeologische vindplaatsen vastgesteld. Ten zuiden van het onderzoeksgebied, in het alluvium, werd eind de jaren '70 het restant van een laatmiddeleeuwse nederzetting en bijhorend areaal ondezocht. Hierbij werden resten van de kerk en het kerkhof op het neerhof onderzocht waarbij een tweeledige gracht werd aangesneden. Er kan niet met zekerheid gesteld worden dat het een typische castrale motte betreft (CAI 501321). Net ten zuiden hiervan werden bij een proefsleuvenonderzoek aan het Eineplein enkele restanten aangesneden van vroegmoderne bewoning (CAI 162334). Ten noordwesten van het onderzoeksgebied, op hoger gelegen terrein, werden bij een proefsleuvenonderzoek in 2015 resten van neolithische bewoning onderzocht. Het betreft vermoedelijk een plattegrond van een structuur met standgreppel. Enkele (paal-)kuilenclusters en greppels. Hierbij werden verschillende vuurstenen artefacten gerecupereerd (CAI 211292). Een proefsleuvenonderzoek dat uitgevoerd werd in 2008 net ten noorden van deze neolithische concentratie bracht echter geen archeologisch relevante relictten aan het licht (CAI 150454). Aan de overzijde van de Schelde is vooral de abdijsite van Ename een belangrijke archeologische site. Tijdens

¹ DOV Boorrapport, proefnummer kb29d84e-B155

verschillende onderzoekscampagnes vanaf het eind van de jaren '70 werden er vondstmateriaal uit het neolithicum en metaaltijden gerecupeerd evenals resten van het vroegmiddeleeuwse castrum, de kerk, de haven en sporen van het leven in de laatmiddeleeuwse abdij onderzocht. De analyse van het vondstmateriaal en de verschillende structuren bracht een schat aan informatie aan het licht over de consumptiepatronen van de monniken in de late middeleeuwen en jongere perioden (CAI 501031). Naast de gekende archeologische sites zijn op het kaartbeeld eveneens cartografische indicatoren opgenomen die wijzen op laatmiddeleeuwse infrastructuur. In de omgeving zijn eveneens een aantal veldprospecties uitgevoerd waarbij lithische artefacten en aardewerk uit de Romeinse periode en middeleeuwen zijn gerecupereerd. Tevens werd ten noordoosten van het onderzoeksgebied, op de rand van de riviervallei door middel van luchtfotografische prospectie een circulaire structuur met een diameter van ca. 250m herkend. Archeologisch onderzoek nabij deze structuur in de jaren '80 bracht resten van volmiddeleeuwse bewoning aan het licht (CAI 156880 & CAI 40109). Kort gesteld wijzen de gekende waarden op menselijke aanwezigheid sinds het neolithicum. De sporen van bewoning op de linkeroever van de Schelde situeren zich allen op het hoger gelegen plateau.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een beperkte trefkans inzake archeologisch erfgoed. Hoewel indicatief van karakter wijzen de gekende waarden erop dat de gekende bewoning sinds het neolithicum zich situeert op hoger en droger gelegen terrein ten westen van de steilrand, hetgeen niet hoeft te verbazen. Vermoedelijk was het terrein in het verleden niet geschikt voor bewoning. Daarnaast geeft de bodemkaart aan dat het er op een groot deel van het terrein dient uitgegaan te worden van een vergraven bodem. Dit gaat vermoedelijk terug op de gedempte Scheldemeander. Vanwege deze eerder beperkte verwachting inzake resten van menselijke bewoning, de gegevens van de bodemkaart en de beperkte diepgang van de geplande werken wordt verder onderzoek als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken worden geen verdere onderzoeksdaten aanbevolen. De voornaamste argumenten hiervoor zijn de eerder beperkte verwachting inzake resten van bewoning, de gegevens van de bodemkaart die wijzen op een sterk vergraven ondergrond en het feit dat de geplande werken zich beperken tot de sloop van de aanwezige bebouwing en het nivelleren van het terrein.

Vooreerst wijzen de cartografische bronnen op een zeer natte toestand van het terrein. Op de Ferrariskaart, die doorgaans een eindsituatie in de evolutie van het landgebruik weergeeft, is het gehele terrein dat wordt doorkruist door de Schelde ingekleurd als meersgebied. Vermoedelijk was het terrein in het verleden simpelweg te nat voor bewoning. Daarbij dient eveneens rekening gehouden te worden met de grondwerken die reeds hebben plaatsgevonden om enerzijds de afgesneden meander te dempen en de Schelde recht te trekken. Onvermijdelijk hebben deze werken reeds een impact gehad om het bodemarchief. Ook is het niet ondenkbaar dat de huidige bebouwing reeds een impact heeft gehad op het bodemarchief waar dit nog was bewaard. De kans dat bijkomend onderzoek in dit geval nog leidt tot enige kenniswinst is zeer beperkt. Een bijkomend argument om af te zien van verder onderzoek is de beperkte impact van de geplande werken. Deze beperken zich tot de sloop van de aanwezige bebouwing en het nivelleren van het terrein. Vanwege dit gebrek aan mogelijke kenniswinst bij verder onderzoek en de beperkte impact van de geplande werken op eventueel bewaard bodemarchief wordt verder onderzoek als weinig zinvol beschouwd.

Weliswaar dient de uitvoerder van de geplande werken zich bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de sloop van de bestaande bebouwing en de nivellering van het terrein aan de Misweg 23 te Eine, deelgemeente van Oudenaarde. Op basis van het landschappelijk kader, de gegevens van de bodemkaart en cartografische gegevens wordt de kans inzake kenniswinst bij verder onderzoek als te beperkt ingeschat om bijkomende onderzoeksdaden te kunnen verantwoorden.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

